

MÜSLÜMANIN ÖZELLİKLERİ*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve'l-âkıbetü li'l-müttakîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn...

İ'lemû eyyühe'l-ihvân... İinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ لَا يَظْلِمُهُ وَلَا يُسْلِمُهُ

وَمَنْ كَانَ فِي حَاجَةٍ أَخِيهِ كَانَ اللَّهُ فِي حَاجَتِهِ

وَمَنْ فَرَّجَ عَنْ مُسْلِمٍ كُرْبَةً فَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ بِهَا كُرْبَةً

مِنْ كُرْبٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَمَنْ سَتَرَ مُسْلِمًا سَتَرَهُ اللَّهُ

يَوْمَ الْقِيَامَةِ

(حم.م.خ.د.ت.ن.ح.ب.ع.ن.ع.ابن.عمر)

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

RE. 235/8 (*El-müslimü ehu'l-müslimi, lâ yazlimühû, ve lâ yüslimühû; men kâne fî haceti ahîhi, kâne'llâhu fî hâcetihi; ve men ferrace an müslimin kürbeten, ferraca'llâhu anhü bihâ kürbeten min kürebi yevme'l-kıyâmeti; ve men setera müslimen, seterahu'llâhu yevme'l-kıyâmeti.*)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

“—*Mefhar-i mevcûdât Muhammed Mustafâ râ salevât!*” [*Allâhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed...*]

“—*Seyyidü's-sâdât Muhammed Mustafâ râ salevât!*” [*Allâhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed...*]

“—*Habîb-i Hüdâ Muhammed Mustafâ râ salevât!*” [*Allâhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed...*]

Cenab-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri, sevgili Peygamberimiz'in şefaatine cümlemizi nâil eylesin...

a. Müslüman Müslümanın Kardeşidir

Ahmed ibn-i Hanbel, Müslim, Buhârî, Ebû Dâvud, Tirmizî, Neseî ve İbn-i Hibbân, Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹

---

¹ Buhârî, *Sahîh*, c.VIII, s.309, no:2262; Müslim, *Sahîh*, c.XII, s.458, no:4677; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.325, no:1346; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XIII, s.41, no:4248; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.4105, no:9650; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.309, no:7291; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.287, no:13137; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ لَا يَظْلِمُهُ وَلَا يُسْلِمُهُ

وَمَنْ كَانَ فِي حَاجَةٍ أَخِيهِ كَانَ اللَّهُ فِي حَاجَتِهِ

وَمَنْ فَرَّجَ عَنْ مُسْلِمٍ كُرْبَةً فَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ بِهَا كُرْبَةً

مِنْ كُرْبٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَمَنْ سَتَرَ مُسْلِمًا سَتَرَهُ اللَّهُ

يَوْمَ الْقِيَامَةِ

(حم.م.خ.د.ت.ن.ح.ب. عن ابن عمر)

RE. 235/8 (*El-müslimü ehu'l-müslimi, lâ yazlimühû, ve lâ yüslimühû; men kâne fî haceti ahîhi, kâne'llàhu fî hàcetihi; ve men ferrace an müslimin kürbeten, ferraca'llàhu anhü bihâ kürbeten min kürebi yevme'l-kiyâmeti; ve men setera müslimen, seterahu'llàhu yevme'l-kiyâmeti.*)

(*El-müslimü ehu'l-müslimi*) “Müslüman, müslümanın kardeşidir. (*Lâ yazlimühû*) Ona zulmetmez, haksızlık yapmaz, (*ve lâ yüslimühû*) onu düşmana teslim etmez.”

(*Men kâne fî haceti ahîhi*) “Kim müslüman kardeşinin ihtiyacını giderirse, (*kâne'llàhu fî hàcetihi*) Allah da onun ihtiyacını giderir.”

(*Ve men ferrace an müslimin kürbeten*) “Kim bir müslümandan bir sıkıntıyı giderirse, (*ferraca'llàhu anhü bihâ kürbeten min kürebi yevme'l-kiyâmeti*) Allah-u Teâlâ da o kimsenin kıyamet günündeki sıkıntılarında birini giderir.”

(*Ve men setera müslimen*) “Kim bir müslümanın ayıp ve kusurunu örterse, (*seterahu’llàhu yevme’l-kıyâmeti*) Allah-u Teâlâ da o kimsenin kıyamet günü ayıp ve kusurunu örter.”

Bunu geçen derste her ne kadar okumuşsak da bugün tekrarında fayda gördüm. Onun için bir daha okuyoruz.

Fakat şuna varıyor ki, ne kadar söylenirse söylensin, insan bildiğinden de pek dönücü, geçici değil. Herkes bildiğini okuyor yine.

Evet, söylenenler söyleniyor. Duyuyoruz, işitiyoruz. Fakat hareketlerimizi bir türlü ne bildiğimize ne duyduğumuza uydurabildiğimiz yok.

(*Kellim kellim lâ yenfa’*) [Konuş konuş, fayda etmez!] derler. Fayda olmadıktan sonra insan nefesine de acır, vaktine de acır. Ama vazifemizdir söylemek... Onun için söyleriz. Tutanlar tabii müstefid olur. Tutmazlarsa, herkes ondan mes’ul olur.

Müslümanın müslümanın kardeşi olduğunu bilmeyen yoktur. Hemen daha çocuk doğduktan biraz sonra, konuşmaya başlarken “Müslüman müslümanın kardeşi.” diye söyleriz.

Bunu her müslüman bilir. Köyde de olsa, çoban da olsa, dağda da olsa, neredede olursa olsun bilir ki müslüman müslümanın kardeşidir. Bu tevâtüren gelir bize... Anadan babadan duya duya içimize işlemiştir. Mü’min mü’minin kardeşidir. Müslüman da müslümanın kardeşidir. Pekâlâ!

Var mı böyle bir kardeş göreniniz? “Müslüman müslümanın kardeşidir.” diyerekten müslümanın elinden tutanını görüyor muyuz? “Mümin müminin kardeşidir.” diyerekten birbirimizin elinden tutabiliyor muyuz? Harekâtımız meydanda...

Ama Rasûlüllah SAS buyurmuştur. Biz de duyuracağız. Tefvik, hidayet Allah’tandır. İman bize nasıl Cenab-ı Hak tarafından verilmişse, ahlâklar da böyle taksimdendir.

Eh! Kimisine bir isabet etmiştir, kimisine bin isabet etmiştir. Fakat bir isabet eden onu bine çıkarmak için gayret edecek. Bin de on bine çıkarmaya gayret edecek. Gayret yeridir burası, uğraşma yeri...

Müslüman müslümanın kardeşi olunca ne yapmak lazım geliyor? (*La yazlimuhû*) Ona zulmetmez.

Zulüm; işkence, azap, eziyet, fenalık... Her çeşidi içine girer. Bir müslüman bir müslümana bunların hiçbirisini yapamaz.

(*Velâ yüslihuhu*) Birisi bir Müslümana eziyet ediyor. Zulmediyor, dövüyor, vuruyor... Müslüman onu, ona bırakmaz. O dövülsün, sövülsün, vurulsun, kırılsın; o da karşıda seyirci kalsın... Onu tehlikeye bırakmaz müslüman.

Bununla beraber, bir müslüman, bir müslüman kardeşinin hacetinde, hizmetinde bulunur. Kardeşinin hizmetlerini görmeye nefsini vakfetmiş. Kimin ne işi varsa onu görmeye geliyor. Bu iyi de fakat herkesin hâline göre...

b. Hayra Delâlet Eden İşleyen Gibidir

Dün bir hanımefendi geldi. Samsun'dan gelmiş. Hanımefendinin içerisine şöyle geliyormuş ki:

“—Git filan yerde fakara var. O fakaranın hacetini gör!” Kendisinin gücü yetmiyor. Ahmed'e gidiyor diyor ki:

“—Ahmet ver bakalım! Zekâtından mı vereceksin sadakandan mı vereceksin ne vereceksen ver. Ben bir fakire götüreceğim.”

Tabi kadın bu. Çarşı pazar dolaşıyor, o ihtiyaç sahiplerinin ihtiyacını görüveriyormuş. Fakat akraba-i taallukatı tabi onun bu hâline kızmışlar;

“—Biz seni kardeşlikten de reddederiz. Ne demek sen böyle kapılardan, sokaklardan dilencilik yapmakla bizim şerefimizi, haysiyetimizi kırıyorsun!” diyerekten.

Halbuki, Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²

الدَّالُّ عَلَى الْخَيْرِ كَفَاعِلِهِ

(حم . طب . خط . عد . عن أبي مسعود الأنصاري؛ ت . ع . وابن أبي الدنيا عن أنس؛

حم . عد . عن سليمان بن بريدة عن أبيه؛ هب . عد . عن ابن عباس)

(*Ed-dâllü ale'l-hayri kefâilihî*) “Hayra delâlet eden, hayrı işleyen gibidir.”

Ama şeref ve haysiyeti de kırmamak şartıyla. Şimdi birisi de böyle kardeşinin hacetinde devam ediyor. Varlığı var, varlığı nisbetinde yapıyor. Veyahut hayırlara delalet ederekten onun önüne düşüyor.

Çok mühimdir. Tabi insanın da kendi haceti var. Bu hacetlerini görmek için de kendisine bir yardımcı ve vakit ister. Fakat bu vakitlerini hep başkaları için harcıyor. Kendisinin hacetlerini görmeye vakti kalmıyor. O zaman bunun hacetlerini de gören Allah oluyor.

---

² Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.274, no:22414; Taberânî, *Mu'cemü'l- Kebîr*, c.XVII, s.226, no:628; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.I, s.85, no:86; İbn-i Hibbân, *Tabakâtü'l-Muhaddisîn*, c.IV, s.217; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VII, s.383; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.342; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.478, no:7400; Ebû Mes'ud el-Ensârî RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.41, no:2670; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.275, no:4296,

İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Kadâi'l-Havâic*, c.I, s.39, no:27; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.357, no:23077; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd- Duafâ*, c.III, s.298; Süleyman ibn-i Büreyde babasından.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.116, no:7657; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.90; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.34, no:2384; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.IV, s.351, no:1031; Ukaylî, *Duafâ*, c.III, s.306, no:1317; Sehl ibn-i Sa'd RA'dan.

Bezzâr, *Müsned*, c.V, s.150, no:1742; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.266; İbn-i Hibbân, *Tabakâtü'l-Muhaddisîn*, c.III, s.555; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.233, no:3121; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.418; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXVIII, s.193; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.233, no:3121; Hz. Aişe RA'dan. RE, 207/5.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.359, no:16052-16055; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.399, no:1282; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XII, s.493, no:12394.

Hem Buhari hem Müslim’de geçen bu tebşiratlar çok büyük ve güzel. Fakat Allah riyadan, gösteriştten, bu gibi kötü huylardan da korusun ve kurtarsın...

Tabii her birimizin ayrı ayrı sıkıntıları var. Hiç sıkıntısız insan dünyada bulunmaz. Her kim ki bir müslüman kardeşinin sıkıntısını gideriveriyor, onu selâmete çıkarıyorsa, çıkarıveriyorsa... Evi yoktur, akşama ekmeği yoktur, hizmet edecek adamı yoktur, çeşitli ihtiyaçlar var. Birisi de böyle bu işlere kendisini vakfetmiş. Para veriyor, yardımda bulunuyor ve saire gibi.

(Şimdi kıyamet günü var ya, cümlemizin imanı var el-hamdü lillâh. Allah o gün hepimizin muini olsun... O gün, en sıkıntılı günümüz, en zor günümüz. Orada kimseden kimseye fayda yok. Ne paran fayda eder ne bilgin fayda eder. Orada Allah-u Teàla Celle ve A’lâ’nın lütfu kurtaracak bizi.

İşte o sıkıntılı gününde;

“—Sen böyle müslümanların hacetlerini förmüştün, onları sıkıntılardan kurtarmıştın. Ben de seni sıkıntıdan kurtaracağım!” diyerek kıyamet gününün sıkıntılarından da Allah-u Teàla kurtaracak onu. Nasıl kurtaracak? Kurtaracak olan Allah...

c. Müslüman Müslümanın Ayıbını Örter

Şimdi bir de şunu dinleyin! Yine hep aynı hadistir:

Ayıpsız insan görebilir misin dünyada? Göremezsin. Ayıpsız insan kat'iyyen göremezsin. Peygamberler müstesna... Hepimiz de kusur doludur.

Onun için kendi kusurunu görmeyip de, başkalarının kusurunu görmekle meşgul olan insanları ayıplarlar. Sen kusur göreceksen kendi kusurlarını ara, kendi kabahatlerini ara, kendi eksikliklerini ara. Bulursan ne a'lâ, en büyük nimet ve devlettir. Başkalarının kusurunu aramakla memur değilsin.

Kim ki böyle kusur görür de bu gördüğü kusuru başkalarına yaymazsa... Kusur gördü ama yaymıyor, saklıyor onu, örtüyor. İşte onun da ayıplarını yarın kıyamet gününde Cenâb-ı Hak örtecektir.

Şöyle bir rivayette de görmüştüm. Cenâb-ı Hak kıyamet günü onun kulağına fısıldayacak:

“—Kulum! Sen filan günü filan yerde, filan günü filan yerde, filan günü filan yerde; şöyle, şöyle, şöyle günahları, kabahatleri, hataları yapmadın mıydı?”

Sadece kendi duyuyor yalnız. Başkası duymuyor. Kızarmak tabii. Perişan bir hâle düşecek utancından.

O zaman Cenâb-ı Hak:

“—Sen filan kişilerin kabahatlerini sakladın, örttün de onun için bugün ben de senin kabahatlerini örtüyorum.” diyecek.

Açığa vurmayacak orada, mahşer yerinde âlemlere... Allah cümlemizi affetsin...

Şimdi bunları dinlemek hüner değil. İnsanda bir benlik var. İnsan bu benliğini yıkmadıkça insan olamaz. İnsanın insan olması bu benliğinin yıkılmasına bağlı.

Nasıl yıkacaksınız? Bilgin varsa fena. Paran, servetin varsa o da fena... Para ve servet olduktan sonra, insanın benliğini yıkmak dağları devirmekten zordur yani. Dağları devirmenin imkânı vardır, fakat benlikleri yıkmamanın imkânı çok zordur.

Binaen aleyh, bu benlikler, varlıklar insanın üzerinde oldukça bunlar bir kulaktan girer diğer kulaktan çıkar. Bir kulaktan girer diğer kulaktan çıkar. Vız gelir insana bu. Niçin? Benliğini yıkamamış insan. Benliğini yıkamamış insanın karşısındakine bu merhameti, bu saygıyı göstermesi Allah'ın lütfuna bağlı bir şey artık.

Bilgi, herkeste var bilgi. Türeyen bilgi var bugün, türlü türlü bilgi. Bugünkü bilgi eski zamandaki bilgin adamlarda yoktu. Herif bugün aya bile gidiyor işte... Ne bilgi! Fakat ahlâk namına bir şey yok ortada... Çırılçıplak soyunmuş herkes. Ne yapacaksınız? Hani bilgi?

Şimdi bunun bir diğeri daha var ki çok şayan-ı dikkattir.

d. Müslüman, Kardeşini Tahkir Etmez!

Tirmizî, Ebû Hüreyre RA'dan; Ahmed ibn-i Hanbel ve Taberânî, Vâsile RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³

الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ لَا يَخُونُهُ وَلَا يَكْذِبُهُ
 وَلَا يَخْذُلُهُ كُلُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ
 حَرَامٌ عَرَضُهُ وَمَالُهُ وَدَمُهُ التَّقْوَى
 هَاهُنَا وَأَشَارَ إِلَى الْقَلْبِ بِحَسْبِ امْرِيٍّ
 مِنَ الشَّرِّ أَنْ يَحْقِرَ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ

(ت. عن أبي هريرة؛ حم. طب. عن واثلة)

RE. 235/9 (*El-müslimü ehu'l-müslimi, lâ yehùnühû ve lâ yekzibühû ve lâ yahzülühû: küllü'l-müslimi ale'lmüslimi harâmün ırduhû ve mâlühû ve demühû; et-takvâ hâhünâ! Ve eşâra ile'l- kalbi; bi-hasebi'mriin mine's-şerri, en yahkıra ehâhu'l-müslimi.*)

(El-müslimü ehu'l-müslimi) “Müslüman müslümanın kardeşidir. (*Lâ yehùnühû*) Ona hıyanet isnad etmez. (*Ve lâ yekzibühû*) Yalan da isnad etmez. (*Ve lâ yahzülühû*) Ona lakayd kalmaz. (*Küllü'l-müslimi ale'lmüslimi harâmün ırduhû ve mâlühû ve demühû*) Her müslümanın müslümanlar üzerine ırzı, malı ve kanı haramdır. (*Et-takvâ hâhünâ!*) Takvâ buradadır! (*Ve eşâra ile'l-kalbi*) Kalbine işaret etti.

³ Tirmizî, *Sünen*, c.VII, s.166, no:1850; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.311, no:8089; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.471, no:8891; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.150, no:747; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXII, s.166, no:24572.

(*Bi-hasebi'mriin mine's-şerri*) Bir kimseye şer olarak kâfidir, (*en yahkıra ehàhu'l-müslimi*) müslüman kardeşini tahkir etmesi.”

Hız. Ömer'in oğlu nasıl rivayet ettiyse, Hız. Ebu Hüreyre de öyle rivayet ediyor:

Müslüman müslümanın kardeşidir. Müslüman müslümana hıyanetlik etmez, çünkü kardeşidir.

Onu yalana da nisbet etmez:

“—Bırak yâ, şu yalancı herifi, yalan söylüyor.” demez.

Müslüman müslüman kardeşine diyemez bu tabiri. Kullanamaz bu tabiri. Ona yardımını da terk etmez. Kardeşidir, ne zaman yardıma muhtaçsa, o zaman onun yardımına koşar.

Her müslümanın diğer müslümana iffeti, ırzı, namusu, şerefi, haysiyeti haramdır, dokunamaz. Malına, canına nasıl dokunamıyorsa, onun izzet, şeref, namus ve iffetiyle de oynayamaz. Bunların adı haramdır.

Kendisine de, aile halkına da... Ne çoluğuna çocuğuna, ne de geçmişleri olan büyüklere bunu kat'ıyyen irtikâp edemez, yapamaz, haramdır. Zina nasıl haramsa, içki nasıl haramsa, kumar nasıl haramsa, bu da haram... Kumara haram diyorsun, ayıplıyorsun kumar oynayanı; içki içene haramdır diyorsun, ayıplıyorsun içki içeni... Fakat kendi kardeşin olan müslim kardeşinin ırzına, şerefine, haysiyetine, iffetine taalluk eden birçok yaramaz sözleri söylemekten ne kaçınıyorsun ne de çekiniyorsun... Allah affetsin...

Müslümanın müslümana malı haramdır. Taarruz edemezsin, elleşemezsin.

“—Onun yüz milyon lirası var yahu, benim yüz kuruşum yok. Nedir bu böyle?” diye parasını alamazsın!

Şikâyeti Allah’a yap! Mülk onun. İsteddiğini istediğine verir, istediğinden alır.

“—E canım biz de biraz yaşayalım!”

Yaşa ama kimsenin ne ırzına, ne malına el uzatmamak şartıyla...

Senin Allah-u Teâlâ’nın takdirine rızan yok mu? Kaderine iman yok mu? *Amentü*’ye iman yok mu? Sen “*Lâ ilâhe illa’llah, Muhammedün rasûlü’llah*” derken *Amentü*’yü okumadın mı? Dinlemedin mi?

Eee! Nasıl oluyor da müslüman kardeşinin malına göz dikiyorsun sen? Çalış. Sen de kazan. Bakalım onun yüz milyon lirası onun hakkında hayırlı mı? Yoksa senin yüz kuruşun mu hayırlı? Onun yüz milyonu belki onun aleyhindedir. Senin yüz kuruşun da belki senin lehindedir.

Müslümanın Müslümana kanı da haramdır. İrzı nasıl haramsa, malı nasıl haramsa kanı da haramdır. Ne vurabilirsin, ne yaralayabilirsin... Tavuk değil ya, insan bu!

Bunu yaratan Allah... Bunun bir uzvunu sen halk edebilir misin? Şeriatın kanunlarına göre kesilmesi lazım geliyorsa ancak o zaman kesilebilir. O fetvasını verir:

“—Kaldırın bunun vücudunu ortadan!” der, kaldırırlar.

Yoksa lalettayin sen kızıp da hemen silahını, bıçağını çekip de adam öldürmekle memur değilsin. Sen de o zaman onun yerine cehennemde istediğin kadar kıvranırsın.

Bunlar haram olmakla beraber, “Takvâ buradadır!” diye

kalbini gösteriyor. Yani takvâ dilde değil, kalıpta kıyafette de değil, takvanın mahalli içerisidir. Yani takva kalptedir.

Kimin gönlünde, içinde takvası varsa, Allah’tan korkusu varsa, hiçbir müslümanı tahkir edemez. İçinde Allah korkusu olan insanın, imanı olan insanın hiçbir müslümanı tahkire cesareti yoktur. Hakkı olmadığı gibi cesareti de olmaz. Yapamaz onu.

Takvâ sahibi olan insan kat’iyyen hiçbir Müslümanı hakir göremez. Sonra kalbini işaret buyurarak, “Takva buradadır. Öyle kalıpta, kıyafette, postta değildir; gönüldedir.” buyuruyor.

Senin gönlünde eğer takva varsa, müslüman kardeşine karşı daima hürmet, saygı göstereceksin. Bilgin var, başka... Servetin var, o da başka... İnsanlık, bu da ayrı bir şey. İnsanlık ne servetle olur ne de bilgiyle olur. İnsanlık Allah’ın verdiği bir lütuftur.

Bakın şunu çok dikkatle dinleyin:

Kişiye şer olarıktan yeter. Şerrin sayısı sayılmaz yani. Şerrin sayısı sayılmayacak kadar çoktur.

Şer bu. Fenalıklar, kötülükler ne kadar varsa var. Hudutsuz. Fakat sana şer olarak yeter, kâfidir.

“—Ne?”

Bir müslüman kardeşini tahkir etmek.

“—Canım benim param var çok. Bilgim de var çok. Bu adam cahilin cahili yahu! Bir şeyi yok. Parası pulu da yok. Evi barkı da yok.”

Evet bu evi olmayan, barkı olmayan, hiçbir şeyi olmayan, bilgisi olmayan zavallı, Allah-u Teâlâ'nın bir yaratığıdır. Allah yaratmıştır onu öyle. Allah'ın yarattığına karşı sen mütevazi olacaksın!

Yoksa insanların kendisinde ne var ki? Kazandığımız servet bugün var yarın yok. Ama şu hayatı veren, bu hayat içindeki can hayatını, gönül hayatını veren Allah-u Celle ve Âlâ o gönül âlemini kimlere veriyor biliyor musun sen? Ne paralıda vardır o gönül, ne de bilginlerde vardır. Allah'ın gariplerinde öyle bir gönül vardır ki, kâinat o gönlün yanında hiç kalır yani.

Sen bakarsın ona fakirdir, zayıftır diyerekten hor hakir görürsün. Halbuki onun gönlü Allah ile dopdolu. Senin kâinatına metelik bile verdiği yok. Sen nasıl kalkacaksın da o kardeşini tahkir edeceksin?

Onun için bir insana, bir müslümana, bir kişiye şer olarak yeter ki bir müslüman kardeşini tahkir etsin, hor görsün. “Adam bu da adam mı?” desin. İşte bu benlik denilen sıfat

yenilmedikçe; nefis denilen emmare nefis ezilmedikçe mümkün değil.

Dün bir kardeş yolluyor bize şöyle bir 10-15 sahifelik bir eser. Ne derler ona? Kitabımsı bir şey ama 10-15 sahifeden ibaret.

Bu efendi herhalde genç bir efendi. Çok yeni kelimeleri biliyor. Bütün yeni kelimelerle doldurmuş kitabının içerisini. En büyük hedefi ilmihâl kitapları ve ilim adamları. Bunları hedef almış “Cahil adamlar!” diyerekten.

Bak ne kadar acı şey! İlim adamlarını cehille sıfatlandırıyor. “Cahil adamlar!” diyor. En evvel de “Büyük ilmihâl, müftü efendinin [Ömer Nasûhî Bilmen] *Büyük İslâm İlmihali*'ni filan yerdeki filan görüşünden dolayı ne büyük cahillik yapmıştır” diyor.

Hasbuna'llâhi ve ni'mel vekil... Bizim kıldığımız Cuma namazından sonraki dört rekât namazı çok görüyor. “Müftü efendi buna neden cevaz verdi?” diye onu cahillikle itham ediyor.

Bu kadar cehalet olmaz yani. Bir kere terbiyesi eksik. Müslümanların bütün ilim adamlarının hepsini tahkir ediyor ve diyor ki:

“—Yapılan eserler bugün hep para sebebiyle yapılıyor. Para düşmanı bunlar!”

Canım sen bunların içine girdinde mi, gönüllerini yardım da mı baktın? Bunların yaptıkları eserler para için mi yapılıyor?

Yoo! Onun gayesi, hedefi başka. Bunları hedef tutarak söze başlamış. Arkasından da gelmiş “Bu tarikatlar var mıydı Rasûlüllah’ın zamanında? Bu mezhepler var mıydı Rasûlüllah’ın zamanında?” diyor. Okumadım alt tarafını.

Aptallığı bu kadar yeter insanın. Aptallığını anlamak için insana bu kadar kelimesi kâfidir. Allah’ın ne zavallı kulları var.

e. En Güzel Yol SAS Efendimiz’in Yolu

Tarikat ne demektir? Her gün biz derse başlarken (*i’lemû eyyühe’l-ihvân... İnne efdale’l-kitâbi kitâbu’llâh*) diyoruz. En efdal olan kitap Allah-u Teâla’nın kitabı olan Kur’anımız. (*Ve enne efdale’l-hedyi hedyü muhammedin salla’llâhu aleyhi ve sellem*)

Yolların en iyisi Muhammed SAS’in yoludur. İşte tarikat Yol, tarikat değil mi? En iyi yol Peygamber SAS’in yoludur. Tarikat nedir? Peygamber SAS’in yoludur.

Sen hiç duymadın mı ki aziz kardeş, o Peygamber ashabı için yıldızlar gibidir demiş. Onlar yıldız gibi erişilmez, yüksek, en üstün makamlara nail bahtiyarlardır.

SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁴

أَصْحَابِي كَالنُّجُومِ بِأَيِّهِمْ إِقْتَدَيْتُمْ إِهْتَدَيْتُمْ

(ق. والديلمى عن ابن عباس؛ عبد بن حميد عن ابن عمر)

(*Ashâbî ke'n-nücûmi*) “Benim ahabım yıldızlar gibidir. (*Bi- eyyihim iktedeytüm, ihdeteytüm*) Onlardan hangisine iktidâ ederseniz, uyarsanız, hangisine sarılısanız, hangisinin peşinden gitseniz, mukakkak surette hidayeti bulursunuz.”

E bu tarikat nerede kaldı?

Şeriat, tarikat, ma'rifet, hakikat...

Bunlar hakikat mertebesinin en üstün zirvesine çıkmışlar da hala sen “Peygamber Efendimiz zamanında çıkmadı” diyorsun. Azavallı! Tarikat ne oluyor? Ma'rifet-i ilahiye'nin yanında, Hakikat-i ilahiye'nin yanında tarikatın adı bile okunmaz. Bunlar tarikatı çoktan aşmışlar Ma'rifet-i ilahiye'nin üstünde hakikate erişmiş bahtiyarlar ki, hangisine uyarsanız siz hidayeti bulursunuz. Böyle bir lütfa mazhar olan insanlar... Sen de ki “O zamanda tarikat var mıydı ya. Bunu nereden çıkardınız siz?”

Eh! Allah sana da selamet versin. Bizim tarikatler bugün taklitten ibaret bir şey. Erbab-ı tarikat böyle mi olur? Erbab-ı tarikat gelseler bizim hepimizi döverler. Ne kılığımız benzer, ne yolumuz benzer, ne yiğışimiz benzer, ne giyışimiz, ne ticaretimiz... Hepsi battal...

---

⁴ İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.II, s.137, no:594; Câbir RA'dan.

Keşfü'l-Hafâ, c.1, s.147, no:381; *Hulâsatü'l-Bedri'l-Münîr*, c.2, s.431, no: 2868.

Ama erbab-ı tarikatim diyor adam; 5-10 tesbih çekmekle adam erbab-ı tarikatten mi olur? Erbab-ı tarikat nedir? Peygamberin yolundan gidebilmektir.

Onun için, burada diyor ki Ebû Hüreyre RA:

Yalnız müslüman kardeşini tahkir değil, Allah-u Teàla'nın çeşitli mahlûkları var değil mi? Sayısız... İnsandan gayrı ne çeşit mahlukları vardır. O mahlûkları bile tahkire hakkımız yoktur.

Şöyle bir hikâye dedemden dinlemiştim. Kitapta da sonra gördüm yerini ya. Musa AS işte Cenâb-ı Hak'la mükâleme ediyor, konuşuyor. Cenâb-ı Hak diyor ki:

“—Ya Musa! Beğenmediğin bir mahlûku yarın al gel yanında!”

Musa AS dolaşüyor, dolaşıyor, dolaşıyor... “Acaba kimi bulacağım. Hor, fakir... Bir uyuz kelp görmüş. Hiç hayrı kalmamış kendisinde. Takmış boynuna tasmaşını. Sürüklemiş. Akli başına gelmiş yolda. Demiş

“—Ben ne yapıyorum yahu! Bu da Allah-u Teàla'nın yarattığı bir mahluk değil mi? Bunu niçin ben beğenmiyorum? Bunun nesini beğenmiyorum? Nesini beğenmiyorum? Allah beğenmiş de yaratmış. Bir sebebi var bunun yaratılışında. Bu hilkatin bir sebebi var, bu yaratılışta bir sebep var. Binaen aleyh, nasıl oluyor da en kötü mahlukundur.’ diyerekten Rabbü'l Âlemin'e götüreceğim.”

Ha! Pişman olup bırakmış.

“—Ben kendimden daha hakirini bulamadım Ya Rabbi!” demiş.

Cenab-ı Hak;

“—Eğeronu getirseydin, seni peygamberlik divanından silerdim” buyurmuş.

Onun için biz, hiçbir mahluku -insanı değil- hangi mahluk olursa olsun hiçbir mahluku hor ve hakir göremeyiz.

Aklımız ermiyor. Şu ufacık mikrop diyorlar aziz kardeş. Gözümüz de görmüyor. “50 bin defa, 100 bin defa büyütüldüğü hâlde ancak görülebilir” diyorlar. Hatta 200 bin defaya kadar da çıkıyor. 200 bin defa. Arkadaş 200 bin defa, 100 bin defa büyüyecek de ancak göreceksin. Ne demek bu yani? Bu varlıkların sahibi Allah-u Teàla ya. Ama bak ondan ödümüz kopuyor izim ama. 200 bin defa büyüttüğümüzde ancak görebildiğimiz o mahluktan ödümüz kopuyor. ‘Aman mikrop bulaşmasın’ diyerekten.

f. Cuma Gününün Fazîleti

Bir de şimdi bugün Cumamızın fadàili hakkında okuyalım:

Ebû İshak ve İbnü’n-Neccâr, Abdullah ibn-i Ömer RA’dan rivayet etmişler.

Paygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁵

---

⁵ *Kenzü’l-Ummâl*, c.VII, s.720, no:21087; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.XXII, s.174, no:24587.

الْمُسْلِمُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ مُحْرِمٌ فَإِذَا صَلَّى فَقَدْ أَحَلَّ

فَإِنْ جَلَسَ إِلَى أَنْ يُصَلِّيَ الْعَصْرَ كَانَ كَمَنْ أَتَى

بِحَجَّةٍ وَعُمْرَةٍ

(أبو إسحاق، وابن النجار عن ابن عمر)

RE. 235/10 (*El-müslimü yevme'l-cumuati muhrimun, feizâ sallâ fekad ehalle; fein celese ilâ en yusalliye'l-asra, kâne kemen etâ bi-haccetin ve umretin.*)

(*El-müslimü yevme'l-cumuati muhrimun*)
“Müslüman Cuma günü ihramdadır. (*Feizâ sallâ fekad ehalle*) Namaz kılınca ihramdan çıkar. (*Fein celese ilâ en yusalliye'l-asra*) Eğer ikindiye kılana kadar camide oturursa, (*kâne kemen etâ bi-haccetin ve umretin*) hac ve umre yapmış kimse gibi olur.”

Cuma seyyidü'l-eyyamdır, günlerin padişahıdır. Binaen aleyh, Cuma günü her müslüman işini perşembeden hazırlayacak.

Aziz kardeş! Memleketimiz de yahudiler de var, hıristiyanlar da var. Yahudi, cumartesi günü çalışmayı zül görüyor. Bizim memleketimizde cumartesi günü nasıl kapanıyor dükkanlar görmüyor musun? Git büyük çarşılara; tüccarlar, büyük tüccarlar cumartesi kapalı.

“—Neden kapatıyorsun tüccar efendi! Bugün cumartesi. Sen yahudi misin?”

“—Hayır efendim. Ama yahudiler kapalı bugün. Bak imkânı yok. Boşu boşuna duracağımıza kapamak iyidir.” diyor.

Memleketimizdeyken bile o Yahudi, cumartesini bize yutturuyor. Müslüman Cumasının kıymetini bilmiyor. Pazar da zaten pazar.

Bizim kardeşlerden bir kardeş var da. Otomobil parçaları satar. Onu satıcılar, satıcı olan diğer esnaf o cumartesi de açıyor dükkanını. Demişler ki:

“—Cumartesi açma dükkanını. Seni boykot ederiz.

“—Niçin?”

“—Cumartesi biz kapatıyoruz. Sen Cumartesi açmak suretiyle bizim müşterimizi çalacaksın sonra.. Binaen aleyh sen de kapayacaksın bizimle beraber.

—Yok arkadaş ben kapamam. Ben yahudi değilim. Siz de Cuma günü kapatırsanız cuma, cumartesi, pazar günü kapayalım. Cuma günü kapatmıyorsunuz. E ben de cumartesiyi kapayamam.”

Bak şimdi insanlar birbirine de nasıl musallat:

“—Cumartesi kapatmıyorsan, biz de seninle alışveriş etmeyiz öyleyse...” demişler.

“—Etmeyin! Ne yapalım Rezzak Allah, siz değilsiniz. Siz etmezseniz, Allah başka taraftan rızığımızı yollar.”

Ama herkeste bu metanet yok işte. Bu metanet tabi kavi insanlarda... Olmayınca;

“—Yâhu ben de kapayayım be! Zorluyorlar baksana... Eh bugün de çalışmayıverelim.” diyor.

Çalışma ama cumartesi için çalışmamak abes. Onun için Cuma, seyyidü'l-eyyamdır. O gün Arafat'taki müslümanlar, hac mevsimindeki müslümanlar nasıl ihramlanmışlarsa, Cuma günü de müslümanlar böyle ihrama girmiş durumdadırlar.

g. Cuma'nın Hazırlığı Perşembeden Yapılır

Onun için, sabahleyin kalkar, guslünü yapar, temiz elbiselerini giyer, mümkün oldukça Cuma namazı için erken vakitte camiye girmeye çalışır. “Ezan okunsun da gireyim!” demek zuafânın işi.

Müslüman ilk vakitte camiye girer. Eski müslüman Cuma günü camiden çıkmazmış, ‘Cuma'nın fadailini kaçırmayayım’ diyerek. Cuma günü sabah namazından sonra, çıkarsa ancak abdest tazelemek için çıkıyor, yine giriyor içeriye. Niçin? İlk girenin fadaili şöyle yüksek, ikincininki böyle yüksek, üçüncününki böyle yüksek... Bu fadaili kaçırmamak için. İmana bak!

“—E canım bugün çalışmazsak nafakamız eksilir, ticaretimize zeval gelir...”

Bir şey olmaz. Rezzak Allah'tır. O ne takdir ettiyse, o yine sana gelecektir.

Pakistanlı kardeşler gelir ya ekseriyetle buraya. Onlara dediler ki:

“—Yahu siz şimdi 3 ay, 5 ay geliyor, buralarda uğraşiyor- sunuz. İyi. Bize nasihatler etmeye çalışıyorsunuz. Pekâlâ... Ama sizin memleketteki işleriniz ne oluyor yani? Bu işleri ne yapıyorsunuz?”

Adamlar bu sözü söylerken bize çok teessüf ettiler. Dediler ki:

“—Yazık! Biz sizi bizden üstün biliyoruz. Uzun zamanlar siz burada ilim merkezi olarak yaşamıştınız. Ama Rezzak’ın Allah olduğunu öğrenememişsiniz. Evet! Biz burada üç ay, beş ay böyle gezeriz. Amerika’ya kadar, şuraya kadar gideriz. Dükkanımız da kapalıdır, ticaretimiz yoktur. Fakat dönünceye kadar kazancımız kâfidir bize.

Memleketimize dönüp de dükkanımıza gidip de oturduğumuz zaman; bir senede ne kazanıyorduk biz, diyelim on bin lira... O on bin lira fazlasıyla yine bize gelir. O on bin lira, on iki ayda geleceğine bize, üç ayda gelir. Üç ayda, o on bin lira yine gelir bize.”

İman meselesi ayrı.

Onun için, müslüman perşembe gününden tırnaklarını keser. Koltuklarının altını ve edep yerlerini temizler. Haftada bir kere temizlemek efdaldır. 15 günde ortadır. 40 günden sonrası günahdır. Koltukların altı, tırnaklar temizlenir.

Güzel elbiselerini giyer, güzel kokular sürünür. Misvakini de kullanır.

Camiye vakar ile, çocukları varsa yanına onları da alır, “Cenab-ı Hakk’ın huzuruna gidiyorum!” diyerek, kusurlarına özürler dileyerek gelmeye çalışır.

Ama -şimdi yaz mevsimidir- kısa kollu bir mintan ile efendim saçlar taranmış bir vaziyette, ya taralı ya da taranmamış perişan bir vaziyette Huzur-u Rabbü’l-âlemin’e girilirse, boş gelir boş çıkar. Bir şey alamaz. Çünkü insanın alacağı mükâfat, gösterdiği saygı nisbetindedir. Ne kadar saygısı, hürmeti, tazimi varsa, o nisbette bereket alır, feyz alır gider.

“—Canım bu saygının elbiseyle ne alakası var? Saygı gönülden olur. Elbise bunun nesi oluyor. Çıplak da olsan ne olacak?”

Eh! Kadınların soyunduğu gibi biz de soyunabiliriz. Beis yok. O sokakta nasıl geziyorsa biz de öyle gidebiliriz.

Biraz düşünürsek, Huzur-u Rabbü’l Âlemin’e gelen bir insanın nasıl şekilde gelmesi daha layıktır? Onu herkes kendisi takdir eder. Bayram günü ne kadar giyinebiliyorsan, süslenebiliyorsan Cuma’ya gelirken de aynı şekilde süslenip öyle gelmek lazım.

Onun için akşamdan Sure-i Kehf’i, akşamdan Sure-i Duhan’ı, Sure-i Feth’i, Tebareke’yi (Sure-i Mülk), Amme’yi (Sure-i Nebe) okur. Vakıa’yı (Sure-i Vakıa) beraber.

Sabahleyin bir de tekrarlar Sure-i Kehf’i bir daha okur. Sure-i Kehf ibretlerle dolu çünkü.

Onu aynı zamanda işte aç Türkçe'sinden de oku biraz. Cenab-ı Hak nelere kadir değil. Arkasından Sure-i Duhan'ı oku. Arkasından efendim Tebareke'ni oku, Vakıa'nı oku, Feth'ini oku...

Bunları yaptıktan sonra bir de tesbihini eline alırsın “Hiç olmazsa bugün Cuma'dır. Şu kadar ‘Allah’ diyeyim, bu kadar da ‘*Lâ ilâhe illa'llah*’ diyeyim, bu kadar ‘*Subhâna'llah*’ diyeyim.”

“—Hocaefendi ben kimseden izin almadım ki bunları diyeyim.”

Bu da büyük bir yanlış! Allah demek için izin almak ister mi arkadaş?

“—Müsaade et ben namaz kılacağım!” diyor muyuz?

Namazdan daha büyük ibadet mi var bizde? O büyük ibadette ‘*Allahu ekber*’ diyerek divan-ı ilahiye duruyoruz da, ‘*Allah Allah Allah...*’ demek için izin arıyoruz. Olur mu bu?

Sen “*Allah*” demekle mükellefsin. Her zaman, her yerde “*Allah*” diyeceksin, “*Lâ ilâhe illa'llah*” da diyeceksin, salevât-ı şerifeleri de getireceksin. Bundan dolayı ne bir zarar gelir, ne de bir eksiklik olur. Aksine daha büyük nimetlere mazhar olursun!

h. Cuma'dan Sonra Camide Oturmak

Geldik Cumamıza... Vaaz dinledik, Kur'an dinledik, hatibi dinledik, o günkü mevzuları dinledik... Cumamız çok güzeldir aziz kardeş.

Bir müslüman üç Cuma birbiri üzerine Cuma'ya gelmezse, onu münafık defterine yazarlar. Onu mü'min defterinden silerler. Onda hayır kalmaz artık.

Onun için, müslüman her Cuma dinleyecek. Şimdi eskiden hutbeler Arapça okunurdu. "Anlamıyoruz!" diyerek kıyamet koparıyorlardı. Ama şikâyet eden yoktu. Sonra Türkçe'ye çevrildi işte bugün. Mevzular açıklanıyor. Açıklandığı için, senede 52 Cuma olsa, her Cuma'da bir mesele öğrense, 50 mesele öğrenir insan. On senede 500 mesele öğrenir. O zaman hoca olur yâni bir insan...

Cuma'yı kıldık, bitti; (*fekad ehalle*) ihramdan çıktı artık bu adam. Arafat'tan döndü, Mina'ya geldi, şeytanını taşıladı efendim ihramdan çıktı. Kurbanı da kesti, helâl oldu artık. Tavafını da yaptı. Bu da artık kurtuldu her şeyden.

(*Fein celese ilâ en yusalliye'l-asra*) "Eğer ikindiye kılana kadar camide oturursa, (*kâne kemen etâ bi-haccetin ve umretin*) hac ve umre yapmış kimse gibi olur."

Fakat bu adam içindeki aşkı dolayısıyla Cuma günü camiden çıkmıyor, ikindi vaktine kadar camide ibadetle meşgul oluyor. Çekilmiş bir kenara Kur'an okuyor, tesbih çekiyor, zikrediyor, mütalaa ediyor, namaz kılıyor... Böyle vaktini geçiriyor ikindi vaktine kadar. Zaten bir iki saat ara var.

Neden? Çünkü Cuma içerisinde bir an, bir dakika vardır ki, o dakika içerisinde yapılan dua geri çevrilmez. Leyle-i Kadir ne kadar

saklıysa, Cuma içindeki bu an da saklıdır. Allah'ın velileri de insanların arasında saklıdır. O hakir gördüğün kimse belki Allah'ın velisidir, bilinmez. Onun için hiç kimseyi hakir görme, herkese veli gözüyle bak! Zarar etmezsin.

Binaen aleyh ikindi vaktine kadar böyle ibadetle meşgul olursa, o icabet saati denilen saate ulaşmış olur. Büyük bir mazhariyet yani.

İsm-i Âzam'ı Cenab-ı Hak nasıl sakladıysa, Leyle-i Kadr'i nasıl sakladıysa, velisini nasıl sakladıysa Cuma içindeki bu saati de saklamıştır ki herkes Cuma günü yalvarsın dursun ki, "Acaba bu saatte benim duam da kabul olur da belki kurtarırım yakayı..." diyerekten.

İşte hac ile umreyi yapan insan, anadan doğma günahlardan sıyrılıyor, bir günahı kalmıyor. Hac yaptı mı bir insan, anadan doğduğunda nasıl günahsız idi, artık şimdi de öyle günahsız.

Binaen aleyh Cuma'dan çıkarken de böyle çıkıyor; tertemiz, hiç günahı kalmamış olarak...

i. Ölümlük A'zâların Birbiriyle Vedâlaşması

Deylemî, Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶

---

⁶ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.191, no:6590; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.563, no:42184; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXII, s.169, no:24578.

الْمُسْلِمِ إِذَا حَضَرَتْهُ الْوَفَاةُ سَلَّمَتْ عَلَيْهِ

الْأَعْضَاءُ بَعْضُهَا عَلَى بَعْضٍ تَقُولُ عَلَيْكَ السَّلَامُ

تَفَارَقْتَنِي وَأَفَارِقُكَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ

(الديلمى عن ابن عباس)

RE. 235/11 (*El-müslimü izâ hadrathü'l-vefâtü, sellemet aleyhi'l-a'dâu ba'duhâ alâ ba'din, tekülü: Aleyke's-selâmü, tefârankanî ve üfârikuke ilâ yevmi'l-kıyâmeti.*)

(*El-müslimü izâ hadrathü'l-vefâtü*)
“Müslümana ölüm geldiğinde, (*sellemet aleyhi'l-a'dâu ba'duhâ alâ ba'din*) azaları birbirini selâmlar, (*tekülü*) şöyle derler: (*Aleyke's-selâmü*) Selâm sana, (*tefârankanî ve üfârikuke ilâ yevmi'l-kıyâmeti*) sen benden, ben de senden kıyamete kadar ayrılıyoruz.”

Allah... Cenab-ı Hak cümlemize intibahlar, uyanıklıklar lütfetsin. Bu fâni dünya... Eğer ölüm olmasaydı, bu dünyada acaba hâlimiz ne olurdu? Bu saati belli olmayan, dakikası belli olmayan ölüm, hepimizin başına gelecek. Bu dar-i imtihanda kazandığımız iyi veya kötü hareketlerimiz ne ise, onunla haşrolacağız. Haşrolunmamız öldüğümüz hâl üzerinedir. Hangi hal üzerine gittiysek; iyi hal üzerine mi gittik, yoksa kötü hâl üzerine mi gittik, o hal üzere haşrolacağız.

“—*Lâ ilâhe illa'llah*” demek kolaydır.

Onu deriz inşallah. Fakat halimiz *Lâ ilâhe illa'llah*'a uygun mu, değil mi; iş burada ayrılıyor. "*Lâ ilâhe illa'llah*" demek kolay, fakat hâli buna uydurmak mühim mesele...

Binaen aleyh müslüman, halini diline uyduran insandır.

Halini dilinden çıkan o kelime-i tevhide uydurmuş:

"—Ben öyle bir insanım ki, '*Lâ ilâhe illa'llah, Muhammedün rasûlü'llah*' demişim, benden müslümanlara artık zarar gelmez!" diyen insandır.

Binaen aleyh, bütün a'zâlar birbirine vedâ ediyorlar. Yani o ölüm dediğimiz hâl, a'zâların birbirine vedâ edip ayrılmalarından ibaret oluyor:

"—Artık bizim buluşmamız kıyamete kaldı. Allah selâmet versin!" diyerek, "*Aleyke's-selâm!*" diyorlar birbirlerine. Bütün azalar birbirlerine, "*Aleyke's-selâm, Allah'ın selâmı sana olsun. Artık mahşerde inşallah buluşuruz!*" diyorlar.

(*Tefârankanî ve üfârikuke ilâ yevmi'l-kıyâmeti*)
"Sen benden, ben de senden kıyamete kadar ayrılıyoruz."

"—Sen benden ayrılıyorsun, ben de senden ayrılıyorum. Mecburi bir ayrılık bu. Kıyamete kadar bu devam edecek, gidecek. Bir daha bizim birleşmemize, buluşmamıza imkân yok!" diyorlar.

Biliyoruz ki işte bu mezar âlemi çürüme âlemi. Oradan halk olduk, orada yine çürüyüp gideceğiz.

Binaen aleyh bu çürüme bu vücudadır. Fakat vücudun içindeki cana çürüme yok. O bu vücutta hangi hali kesbetti, kazandıysa onunla ya bahtiyardır, yahut da felâket içerisindedir.

Şunu da okuyalım kâfi gelsin.

j. Müslümanlar Başkalarına Karşı Tek Eldir

El-Askerî, Amr ibn-i Şuayb'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁷

المُسْلِمُونَ يَدُّ عَلَى مَنْ سِوَاهُمْ وَيَرُدُّ أَدْنَاهُمْ

عَلَى أَقْصَاهُمْ وَالْمُتَسَرِّعُ عَلَى الْقَاعِدِ

وَالْقَوِيُّ عَلَى الضَّعِيفِ

(العسكري عن عمرو بن شعيب عن أبيه عن جده)

RE. 235/12 (El-müslimûne yedün alâ men sivâhüm, ve yeruddü ednâhüm alâ aksâhüm, ve'l-müteserriu ale'l-kàidi, ve'l- kavıyyü ale'd-daîfi.)

⁷ Abdü'r-rezzak, *Musannef*, c.V, s.226, no:9445; Amr ibn-i Şuayb'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.99, no:442; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XX, s:179, no:24600.

(*El-müslimûneyedün alâ men sivâhüm*)
“Müslümanlar, başkalarına karşı bir tek el halindedir. (*Ve yeruddü ednâhüm alâ aksâhüm*)
Onların yakınındaki, uzaktakini müdafaa eder.
(*Ve'l- müteserriu ale'l-kâidi*) Süratli olanı oturanı savunur. (*Ve'l-kaviyyü ale'd-daîfi*)
Kavîsi de zayıfı korur. Yâni hepsi yekdiğerini himaye eder.”

Ne demektir aziz kardeş? Allah cümlemizi affetsin... Şimdi yok ama eskiden muharebe anlarında, mesela ordunun kumandanları, idarecileri bir memleketi zabt ediyorlar. Asker bir kere içeri yığılmış, tabi herkes vuracak, kesecek. Zapt edildiği vakit de içeride tanıdıkları var, bildikleri var... Onlara başkalarının elleşmemesi için, ilan ediyor kumandan:

“—Filan, filan, filan...Sakınha elleşmeyeceksiniz bunlara. Bunlar bizim zimmetimizdedir. Onlara elleşmek yasak!” diyor.

Pekâlâ... Herkes tanıyor. Filana, filana, filana kimse elleşemez. Çünkü kumandanın zimmeti altındadır. Himayesi altındadır yani. Öteden bir asker de çıkıyor, diyor ki:

“—Ey insanlar, müslümanlar! Haberiniz olsun. Filan, filan, filan da benim zimmetimdedir.”

Kimse diyemiyor ki:

“—Sen kim oluyorsun yahu! Nasıl oluyor da sen bunları himaye ediyorsun? Sen kimsin?”

Hayır. Müslümanlıkta kat'iiyen yok. En adi gördüğün insan da birisine “Benim himayemdedir.” dedi mi herkes ona saygı göstermek zorundadır.

Bak bak bak! İyî dikkat et! Hiç ummadığın adam “Filan kişi benim zimmetim altındadır!” dediği vakitte paşan da, padişahın da ona saygı göstermek, hürmet etmek, ona ilişmemek mecburiyetindedir. Çünkü Müslümanlar başkalarına karşı bir el gibidir.

Ah ah! Allah affetsin... Altındaki hadisler de buna göre pek uygun gelecek ama, bunun açıklamasında diyorlar ki:

Bir kimse birisine eman verdi. Bütün müslümanlar o emaneti deruhte ediyorlar. “Buna filan aman vermiştir. Bu hepimizin emaneti altındadır. Buna dokunmayacaksınız!” diyorlar. Artık bütün müslümanlar bunu muhafaza edecekler. Bütün müslümanların üzerine yk oluyor.

Başkasının gücü yetmez ki engellesin onu. “Senin szn dinlenmez sus!” demeye başka kimsenin hakkı yoktur. Herkes onun sözüne hürmet ve saygı gösterecektir yani.

Yalnız bazı muzır insanların katli, fesat insanların katli iktiza ediyorsa, onlar müstesna... Gerisini inşallah gelecek hafta okumaya çalışırız.

Allah hepimizi affetsin... Tefvîkât-ı samedâniyyesine mazhar etsin...

Gelecek ders de yine müslümanların kardeşliğine ait hadislere tesadüf edeceğiz. Müslümanların nasıl bir vücut, bir bina gibi olduğunu, yani vücutta nasıl çeşit azalar var fakat hepsi bir vcudada hizmet eder; müslümanlar da çok çeşitlidir ama hepsi bir

fiil üzeredirler. Çünkü hepsi “Lâ ilâhe illa’llah” diyorlar ve hepsi birbirine kardeş gözüyle bakıyorlar.

Onun için, bu benlikleri Cenâb-ı Hak bizden alsın da ne kadar zayıf, günahkâr, asi kul olduğumuzu idrak edip özür dileyerek, birbirlerimize lâzım gelen hürmet ve saygıyı yapabilmek imkânlarını cümlemize bağışlasın... Hatalardan, kusurlardan bizleri muhafaza etsin...

Hatasız, kusursuz insan olmaz. Hatalarımızla muaheze etmek geliyorsa evvela bizi kovmak lazım bu dünyadan. Memleketten değil, dünyadan kovmak lazım! Niçin? Hatadan hiç kimse salim olamaz ki... Her zaman kusur içerisindeyiz.

Şu da acıdır. İnsanın dişlilere söz geçirmesi çok zordur. İnsan, dişlilerin karşısında boynunu büker, dişsizlere karşı da diş gıcırdatır. Bu insanlık değildir, canavarların yapabileceği bir iştir. İnsan daima birbirlerine karşı affedecek, elinden geliyorsa nasihat edecek. Kardeşâne muamele nasıl yapmak lazım geliyorsa, öyle yapacak. Ayıplarını da açmak değil de ayıplarını örtmeye çalışacak. Çünkü bizim ayıplarımızı da açarlarsa, bizim de kimsenin yüzüne bakacak hâlimiz kalmaz. *Li’llâhi’l-fâtihah!*...

Mehmed Zâhid KOTKU / 11. 06. 1972 -

SERVER
Kürsü

İskenderpaşa Camii

[Bütün Mehmed Zahid KOTKU/ Hadis Derslerine PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)